

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa „C.(...)” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko Fundacji P.(...) w S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 września 2010 r.,
zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 28 grudnia 2009 r.,
sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 28 grudnia 2009 r. odrzucił skargę kasacyjną powoda C.(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w sprawie przeciwko Fundacji P.(...) w S., od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 czerwca 2009 r.

Przyczyną odrzucenia skargi było nieuiszczenie opłaty od skargi kasacyjnej, ani niewniesienie o zwolnienie od jej uiszczenia. Wprawdzie powód został zwolniony od kosztów sądowych w postępowaniu przed sądem powszechnym w toku instancji, ale, jak wskazano w uzasadnieniu postanowienia, z powołaniem się na uchwałę siedmiu

sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. w sprawie III CZP 142/07 (OSNC 2008, nr 11, poz. 122), nie obejmuje to postępowania kasacyjnego. Sąd Apelacyjny wyjaśnił też, w związku z nowelizacją Kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 234, poz. 1571) - mocą której uchylony został art. 130 § 3 k.p.c., będący podstawą prawną do odrzucenia bez wezwania pisma procesowego wniesionego przez profesjonalnego pełnomocnika, a nienależycie opłaconego - że nowelizacja ta nie ma zastosowania w sprawie niniejszej, ze względu na wszczęcie postępowania przez dniem 1 lipca 2009 r. Wprawdzie powód pismem z dnia 21 grudnia 2009 r. złożył wniosek o zwolnienie od kosztów w postępowaniu kasacyjnym, ale uczynił to już po terminie wniesienia skargi kasacyjnej, który upłynął z dniem 5 grudnia 2009 r.

Powód zaskarżył postanowienie Sądu Apelacyjnego zażaleniem, w którym wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia. Zarzucił błędną wykładnię art. 8 ust. 1 wymienionej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. przez przyjęcie, że postępowanie kasacyjne jest kolejnym etapem tej samej sprawy i w związku z tym podstawą orzeczenia mógł być art. 130² § 3 k.p.c., uchylony tą ustawą. Tymczasem w niniejszej sprawie postępowanie zostało wszczęte dnia 5 grudnia 2009 r., czyli już po wejściu w życie ustawy nowelizującej k.p.c., a więc nie można było rozstrzygać w oparciu o art. 130² § 3 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

W zaskarżonym postanowieniu Sąd Apelacyjny powołał się na wymienioną na wstępie uchwałę składu siedmiu sędziów SN w sprawie sygn. akt III CZP 142/07. Wynika z niej, że wniesienie skargi kasacyjnej stanowi wszczęcie nowego postępowania w sprawie, nie zaś kontynuację postępowania dotychczasowego. Skoro tak, to postępowanie kasacyjne nie jest wszczęte przed trzecią instancją a skarga kasacyjna mająca charakter nadzwyczajnego środka zaskarżenia stała się instrumentem kontroli zgodności z prawem prawomocnych orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne. Uznane zostało, że postępowanie w sprawie toczy się wyłącznie przed sądem pierwszej i drugiej instancji, zaś prawomocne zakończenie sprawy następuje wraz z uzyskaniem przez orzeczenie przymiotu prawomocności (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 6 października 2000 r., III CZP 31/00, OSNC 2001, nr 2, poz. 22 oraz postanowienie SN z dnia 28 października 2009 r., II PZ 16/09, Lex nr 559945). Prowadzi to do wniosku, że wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia dochodzi do wyczerpania

się w danej sprawie uprawnień pełnomocnika procesowego strony. Przez wniesienie skargi kasacyjnej wszczęta zostaje, w znaczeniu techniczno-prawnym nowa sprawa.

Przenosząc zaprezentowany pogląd na okoliczności rozpoznawanej sprawy zważyć należy, że jako nowe postępowanie zostało ono wszczęte z wniesieniem skargi kasacyjnej, czyli dnia 5 grudnia 2009 r. Nastąpiło to zatem już po wejściu w życie znowelizowanych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego ustawą z 2008 r., wskazaną na wstępie, obowiązującą od dnia 1 lipca 2009 r. Od tej daty został uchylony art. 130² § 3 k.p.c., stanowiący dla Sądu Apelacyjnego w związku z art. 8 ust. 1 ustawy nowelizującej podstawę prawną do odrzucenia skargi kasacyjnej, sporządzonej przez profesjonalnego pełnomocnika, bez wezwania do uiszczenia opłaty.

Wniosek o zwolnienie od kosztów postępowania kasacyjnego powód wniósł pismem z dnia 21 grudnia 2009 r., jednak Sąd Apelacyjny uznał to na podstawie art. 167 k.p.c. za bezskuteczne ze względu na upływ terminu do wniesienia skargi wraz z jej wniesieniem dnia 5 grudnia 2009 r., oraz ze względu na nie mający zastosowania w sprawie art. 8 ust. 2-5 ustawy nowelizującej z 2008 r., ponieważ zdaniem Sądu, postępowanie w tej sprawie zostało wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, to jest przed 1 lipca 2009 r. W rezultacie, Sąd Apelacyjny z jednej strony, powołując bez zastrzeżeń uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 142/07 podzielił stanowisko o nowym postępowaniu, jakie wszczyna wniesienie skargi kasacyjnej, z drugiej zaś w swoim postanowieniu odrzucił skargę na podstawie nieobowiązującego już w chwili orzekania art. 130 § 3 k.p.c., tak jakby postępowanie ze skargi było kontynuacją toku instancji. Uczynił to w sytuacji, gdy z art. 8 ust. 1 ustawy nowelizującej wynikało, że zmienione przepisy Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się do postępowań wszczętych po wejściu w życie noweli. Przepisy te, już bez uchylonego art. 130² § 3 k.p.c. miały zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, wszczętej na skutek wniesienia skargi kasacyjnej. Przyjmując, że wniesienie skargi kasacyjnej wszczyna nowe postępowanie w sprawie, należy do niego stosować przepisy obowiązujące w chwili wszczęcia tego postępowania, a nie te, które obowiązywały w czasie rozpoznawania sprawy zakończonej prawomocnie przed sądami powszechnymi.

Z tego względu zażalenie należało uwzględnić i na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. zaskarżone postanowienie uchylić.